

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/237276,Pawel-Sokolowski-Z-Medyki-do-Pimy-Syberyjskie-wspomnienia-Kazimierza-Cybulskiego.html>
26.02.2026, 15:54

Paweł Sokołowski: Z Medyki do Pimy. Syberyjskie wspomnienia Kazimierza Cybulskiego

10 lutego 1940 r. rozpoczęła się pierwsza masowa deportacja Polaków na Sybir. W głąb Związku Sowieckiego wywieziono wówczas ok. 140 tys. Polaków z Kresów Wschodnich. Transportowano ich w bydłych wagonach i w 30-stopniowym mrozie.

[Okupacja sowiecka](#) [Wysiedlenia](#) [Zbrodnie sowieckie ZSRS](#)

10.02

Stanisław Grabski (po lewej), polityk i działacz okresu międzywojennego, zwolniony z sowieckiego obozu, po przybyciu do miejsca formowania jednostek Armii Polskiej w ZSRS gen. Władysława Andersa, 1941-1942 r. Odbitka rozpowszechniana przez komórki propagandy rządu RP i Polskich Sił Zbrojnych w Wielkiej Brytanii (fot. z zasobu AIPN)

Jednym z deportowanych był Kazimierz (właściwie Stanisław Kazimierz) Cybulski. Swoje wspomnienia zawarł on w niepozornej książeczce *Przerwany bieg życia. Syberyjskie wspomnienia* nastolatka, jak również w notacjach znajdujących się w archiwum Instytutu Pamięci Narodowej.

Start: Medyka

Kazimierz Cybulski urodził się 5 grudnia 1926 r. w Medyce koło Przemyśla. Jego ojciec Stefan był organistą w medycznej parafii oraz prezesem miejscowej Akcji Katolickiej. Ponadto pracował jako kasjer w Kasie Stefczyka w Medyce. Matka Kornelia (z d. Wiszyńska) zajmowała się

wychowywaniem dzieci. Kazimierz miał dwie siostry – starszą Helenę oraz młodszą Zofię. Rodzina Cybulskich mieszkała w organistówce, a razem z nią mieszkał dziadek ze strony ojca – Michał Cybulski.

W Medyce Kazimierz Cybulski rozpoczął edukację w szkole powszechnej i tam ukończył pięć klas. Rok wcześniej został członkiem Ligi Morskiej i Kolonialnej i w jej ramach latem 1938 r. był na wycieczce w Warszawie, Gdyni oraz Jastarni. W tym samym 1938 r. ks. płk Antoni Miodoński założył Związek Szlachty Zagrodowej. Prezesem na powiat przemyski został ojciec Kazimierza. Celem Związku było spolszczanie rodzin polskich, które zostały poddane rusyfikacji w trakcie zaborów.

W 1939 r. Kazimierz Cybulski ukończył 6. klasę Publicznej Szkoły Powszechnej im. Jana Kantego w Przemyślu, a w czerwcu 1939 r. zdał egzamin do II Państwowego Gimnazjum im. Kazimierza Morawskiego w Przemyślu. Do tego Gimnazjum Cybulskiemu nie dane było jednak uczęszczać. Szkoła znajdowała się na Zasaniu (w północnej części Przemyśla), które po 17 września 1939 r. zostało zajęte przez Niemców, a tymczasem rodzina Cybulskiego mieszkała w sowieckiej strefie wpływów (granice między niemiecką i sowiecką strefą okupacyjną wyznaczał przepływający przez Przemyśl San).

W wakacje 1939 r. Kazimierz Cybulski przebywał na obozie w Sławsku w Karpatach Wschodnich zorganizowanym przez Związek Szlachty Zagrodowej. Potem wyjechał do Lwowa do kuzynki matki. Do Medyki wrócił pod koniec sierpnia 1939 r. Kilka dni później ojciec Kazimierza został zmobilizowany do 22. Pułku Artylerii Lekkiej w Przemyślu.

Zmiana reguł

O wybuchu wojny Kazimierz Cybulski dowiedział się 1 września 1939 r. z komunikatu radiowego. Kilka dni potem przeżył pierwszy nalot niemieckiego lotnictwa na Medykę, a niedługo później był świadkiem pierwszego bombardowania tamtejszej stacji kolejowej. Po tych nalotach matka Kornelia postanowiła przenieść się z dziećmi i teściem do nieodległych od Medyki Balic. Pod koniec września rodzina wróciła z powrotem do domu. Dołączył do niej ojciec Stefan, który powrócił z kampanii wrześniowej.

Również pod koniec września do Medyki wkroczyli Sowieci. Szli „w oberwanych płaszcach, z karabinami na sznurkach. To był obraz nędzy i rozpaczy”. Gdy Sowieci otworzyli szkoły, Kazimierz wraz z siostrą Heleną przez miesiąc uczęszczali do przedwojennego I Państwowego Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Przemyślu. Do domu powrócili na uroczystość Wszystkich Świętych.

2 listopada 1939 r. (w Dzień Zaduszny) zaraz po Mszy św. ojciec Kazimierza został aresztowany przez NKWD. Razem z nim aresztowano proboszcza parafii – ks. Szymona Korpaka. Nawiasem mówiąc, kapłan ten był ojcem chrzestnym Kazimierza Cybulskiego. Ojciec trafił do przemyskiego więzienia. Przez dwa tygodnie matka Kazimierza nie знаła losu swojego męża. Dopiero po wojnie Kazimierz poznał prawdopodobny powód aresztowania ojca. Była nim zapewne jego działalność w Związku Szlachty Zagrodowej, która nie podobała się miejscowym nacjonalistom ukraińskim (czynili oni o to zarzuty przed NKWD).

Wkrótce potem Cybulscy zostali zmuszeni do opuszczenia organistówki. Kornelia wraz z dziećmi i teściem przez kilka następnych miesięcy zamieszkała w domu medycznego kolejarza Nowotyńskiego.

[Czytaj artykuł Pawła Sokołowskiego *Z Medyki do Pimy. Syberyjskie wspomnienia Kazimierza Cybulskiego* na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Okupacja sowiecka, Wysiedlenia, Zbrodnie sowieckie, ZSRS

Artykuł